

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่เป็นนักเรียน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒๗๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .๘๓๒ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ผลของการวิจัยสามารถนำมาสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓ โดยมีช่วงอายุ ๑๗ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๒ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีจำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒ และมีระดับธรรมศึกษาชั้นเอก มีจำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๒๘ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการสร้างค่านิยม เยาวชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างค่านิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๓๙๔$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ข้อ และอยู่ในระดับมาก ๒ ข้อ

๒. ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม เยาวชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างค่านิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๖๐๑$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

๓. ด้านการสร้างความเลื่อมใสศรัทธา เยาวชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างค่านิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๓๘๖$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๑ ข้อ และอยู่ในระดับมาก ๔ ข้อ

๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม เยาวชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างค่านิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๓๓๒$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าเยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานบทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษา สามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ เยาวชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ เยาวชนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การวิจัยเรื่อง บทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

๑. ด้านการสร้างค่านิยม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมที่ถูกต้องอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๖๒ คน รองลงมาคือ ขาดการเสียสละและการให้อภัยซึ่งกันและกันอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๕๔ คน ขาดความเป็นระเบียบและขาดความรับผิดชอบอยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๔๖ คน และขาดความเคารพพ่อแม่และครูบาอาจารย์อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๓๒ คน

๒. ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดความรู้ความเข้าใจในการคบหาเพศตรงข้ามอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๕๗ คน รองลงมาคือขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชอบว่าคนอื่นอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๕๔ คน ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรมอยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๕๐ คน และขาดการรู้จักใช้สติควบคุมอารมณ์ตนเองอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๔๕ คน

๓. ด้านการสร้างความเลื่อมใสศรัทธา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของพระพุทธรูปอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๕๒ คน รองลงมาคือ ขาดความรู้เกี่ยวกับความหมายของพระอริยสงฆ์อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๔๕ คน และขาดความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าเนืองนาบุญอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๒๓ คน

๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๕๑ คนรองลงมาคือ ขาดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๔๕ คน และขาดความสนใจเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมแบบเก่าอยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๓๗ คน

ความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

๑. ด้านการสร้างค่านิยม พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรปลูกฝังความกตัญญูกตเวทีหรือ จัดกิจกรรมที่สนับสนุนอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๗๑ คน รองลงมาคือ ควรปลูกฝังความรักชาติศาสนา และพระมหากษัตริย์อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๖๗ คน ควรปลูกฝังการการเสียสละการรู้จักการให้อภัย ซึ่งกันและกันอยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๖๓ คน และควรปลูกฝังให้เป็นคนมีระเบียบ มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงานอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๔๕ คน

๒. ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรปลูกฝังให้เป็นคนมี สติรู้จักการใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๖๖ คน รองลงมาคือ ควรมีการปลูกฝังเรื่อง ศิล ๕ แก่เด็กนักเรียนอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๖๓ คน ควรสอนเรื่องโทษของการประพฤติดิฉันในกาม อยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๖๒ คน และควรสอนเรื่องการมีเมตตากรุณาต่อคนอื่นอยู่ในอันดับสุดท้าย มี จำนวน ๖๐ คน

๓. ด้านการสร้างความเลื่อมใสศรัทธา พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรคัดเลือกพระที่มี ความประพฤติดีและมีความรู้ความสามารถทำหน้าที่สอนอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๕๙ รูป รอง ลงมาคือ ควรมีการอบรมพระที่ทำหน้าที่สอนอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๕๔ คน ควรดำเนินการสอน ประวัติความเป็นมาของพระพุทธเจ้าอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๕๓ คน

๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรให้เด็กมีส่วนร่วม ในกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๖๑ คนรองลงมาคือ ควรมีการอบ รมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมแก่นักเรียนอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๕๕ คน และ ควรร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการจัดงานเกี่ยวกับการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมอยู่ในอันดับ สุดท้าย มีจำนวน ๔๕ คน

๔.๑.๕ แนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียน กระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. แนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างค่านิยมผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้ กล่าวถึงแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างค่านิยมว่า ศาสนานั้นสนับสนุน

ในเรื่องรักษาดี วัดเป็นผู้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในด้านกตัญญูกตเวที วัดสมควรที่จะดำเนินการและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับค่านิยมในแต่ละด้านให้กับเยาวชนให้รับรู้โดยการแสดงธรรมควรที่จะเสริมเรื่องของการสร้างค่านิยมของชาวไทยให้ทั้งผู้ใหญ่และเยาวชน คือเพิ่มเติมเนื้อหาของการเทศน์ในด้าน การรักษาดี ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒. แนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรมผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรมว่า ศีลธรรมจริยธรรมนั้นต้องเริ่มมาจากทางวัด คือตัวพระเองจะต้องมีศีลธรรมจริยธรรมอันดีงามมาก่อนก่อนที่จะไปอบรมสั่งสอนให้กับเยาวชน ในเมื่อพระมีศีลธรรมจริยธรรมที่งดงามแล้วเยาวชนได้เห็นในข้อวัตรปฏิบัติเยาวชนก็จะคล้อยตาม ก็จะทำให้การถ่ายทอดเรื่องศีลธรรมจริยธรรมได้ง่ายขึ้น

๓. แนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างเสริมศีลธรรมผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างเสริมศีลธรรมว่า เยาวชนส่วนมากจะมีความเลื่อมใสศรัทธาตามผู้ปกครอง ฉะนั้นทางวัดสมควรที่จะส่งพระเข้ามาอบรมสั่งสอนที่โรงเรียนให้เน้นเรื่องคำสั่งสอนของพุทธเจ้าให้มาก ขณะที่พระสงฆ์ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา เมื่อญาติโยมหรือเยาวชนมองเห็นก็จะเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเอง

๔. แนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมว่า วัดสมควรที่จะจัดการส่งเสริมกิจกรรมให้กับเยาวชนให้มากและบ่อยขึ้นทำให้เยาวชนได้เข้าถึงและเห็นรูปแบบของประเพณีวัฒนธรรมได้ชัดเจนขึ้น ปัจจุบันทางวัดก็ได้จัดกิจกรรมอยู่แล้วแต่ขอให้เพิ่มประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เข้ามาบ้างเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้รู้เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีอยู่และวัดและพระสงฆ์ควรที่จะแสวงหาความรู้ในด้านนี้ให้มากจะได้เป็นแนวทางในการศึกษาและเรียนรู้ของเยาวชน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ตามขอบเขตการวิจัยทั้ง ๔ ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการสร้างค่านิยม ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างค่านิยมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นสูงสุดคือ วัดสอนให้เป็นผู้มีความกตัญญูต่อกับวัดสอนให้รู้จักการเสียสละ และการให้อภัย มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๑๖ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมที่ถูกต้อง ขาดการเสียสละและการให้อภัยซึ่งกันและกัน ขาดความเป็นระเบียบและความรับผิดชอบ และขาดความเคารพพ่อแม่และครูบาอาจารย์อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๓๒ คน ข้อเสนอแนะ ควรปลูกฝังความกตัญญูต่อกับวัดหรือจัดกิจกรรมที่สนับสนุน ควรปลูกฝังความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ปลูกฝังการการเสียสละการรู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกัน และควรปลูกฝังให้เป็นคนมีระเบียบ มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูพิสนท์กิจจาทร (เทิดทูน เชื้อเงินเดือน)** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีลอยกระทง” ผลการวิจัยพบว่า คุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ประชาชนได้สืบทอดปฏิบัติกันมาตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบันล้วนมีความเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา คือมีธรรมเป็นกรอบปฏิบัติสำหรับปลูกจิตสำนึกของคนในชาติให้รู้จักสามัคคีปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรม พละ ๕ และสังคหวัตถุ ๔ จะเห็นว่าเมื่อได้ปฏิบัติตามหลักธรรมทั้งหมดนี้แล้วเท่ากับว่าพลเมืองของชาติเกิดจิตสำนึกมีความกตัญญูต่อกับวัด มีความห่วงใยชนบทรรมนิยมวัฒนธรรม ประเพณีทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว และเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมในระดับโลกด้วยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่มีต่อสังคมไทย จากการศึกษาวิเคราะห์จุดหมายสำคัญอยู่ที่การบูชาพระคุณของพระพุทธเจ้าที่เกิดจากมโนสำนึกของผู้คนในสังคมไทยในฐานะที่เป็นชาวพุทธต้องกตัญญูต่อกับวัด ดังนี้

๑. กตัญญูต่อบุคคล ได้แก่ บิดา มารดา อาจารย์ บิดามารดา^๑
๒. กตัญญูต่อสัตว์ ได้แก่ สัตว์ที่มีคุณต่อเรา ช่วยทำงานให้เรา
๓. กตัญญูต่อสิ่งของ ได้แก่ สิ่งของทุกอย่างที่มีคุณต่อเรา

^๑พระครูพิสนท์กิจจาทร (เทิดทูน เชื้อเงินเดือน), “ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีลอยกระทง” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๘-๑๓๒.

โดยคุณค่าความกตัญญูทั้งสามอย่างจัดอยู่ในบูชา ๒ มีอามิสบูชาและปฏิบัติบูชา มีเบญจศีลเป็นกรอบสำหรับปฏิบัติเพื่อสร้างสามัคคี สมัคสมาน และรักใคร่ปรองดองกันของคนในชาติ

๒. ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า รายการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความความคิดเห็นสูง สุดคือ วัดปลูกฝังให้เป็นคนที่มีนิสัยเมตตากรุณาต่อผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๒๓ ผลการเปรียบเทียบเยาวชนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูประภัตรมโนธรรม (ธงทิพย์ ปภสฺสโร)** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ ผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า ด้านอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการสัมภาษณ์ พบว่าพระสงฆ์เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ โดยนำวัฒนธรรมไทยทรงดำนั้นมาประยุกต์ให้เข้ากับพระพุทธศาสนา และนำมาเผยแพร่แก่สังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งพระสงฆ์นั้นนำวัฒนธรรมที่มีอยู่กับชนไทยทรงดำแต่ดั้งเดิมนำมาใช้เข้ากับยุคปัจจุบันได้ดีมาก ทั้งนี้ถือเป็นการอนุรักษ์ให้สืบต่อไปแก่ชนรุ่นหลังได้ปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยทรงดำตลอดไป^๒

๓. ด้านการสร้างเสริมความเลื่อมใสศรัทธา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสร้างเสริมความเลื่อมใสศรัทธา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๑ ข้อ และอยู่ในระดับมาก ๔ ข้อ โดยด้านที่มีความความคิดเห็นสูงสุดคือวัดสอนให้รู้ว่าพระอริยสงฆ์คือผู้ซึ่งปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒๗ รองลงมาคือ วัดสอนให้รู้ว่าพระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า และที่มีความคิดเห็นต่ำสุดคือ วัดสอนให้รู้ว่าพระอริยสงฆ์เป็นนือนานาบุญที่ควรแก่การเคารพและสักการบูชา มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๖๓ ผลการเปรียบเทียบเยาวชนที่มี

^๒พระครูประภัตรมโนธรรม (ธงทิพย์ ปภสฺสโร), “บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ระดับธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาอุทิศ กวีวิโส (แววสะบก)** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการมีวินัยนักเรียน มีการแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีการทำความเคารพครู ยอมรับความคิดเห็นคนอื่น มาโรงเรียนตรงเวลา และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนยอมรับผิดกับสิ่งที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ทำความสุจริตที่นำตนเองต่อเพื่อนผู้ปกครองทั้งต่อหน้าและลับหลัง ด้านความเมตตานักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือเพื่อนจัดกิจกรรมโรงเรียนเสมอ ช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานหลังกลับจากโรงเรียนไป ให้อาหารสัตว์เลี้ยงเสมอ ไปทำบุญตักบาตรประจำด้านความประหยัด นักเรียนพอใจการกับเงินที่บิดามารดาให้ใช้จ่ายแต่ละครั้ง ปิดไฟฟ้า น้ำทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ มีการออมเงินที่เหลืออย่างระมัดระวัง ผลการศึกษาข้อมูลความพึงพอใจนักเรียนที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมทั้ง ๕ โรงเรียน เปรียบเทียบตามจำแนกเพศ อายุ ชั้นเรียน และผลการศึกษา (เกรดเฉลี่ย) ทั้ง ๔ ด้านได้แก่ ด้านการมีวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเมตตา ด้านความประหยัด พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕^๓

๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของวัดในการปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความความคิดเห็นสูงสุดคือวันสำคัญทางศาสนา วัดจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๔๓ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม ขาดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และขาดความสนใจเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมแก่นักเรียน และควรร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการจัดงานเกี่ยวกับการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางเพชรินทร์ คลังตระกูล** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่

^๓พระมหาอุทิศ กวีวิโส (แววสะบก), “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ประเพณีการทอด กฐินของชุมชนเทศบาลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผลพอจะสรุปแนวความคิดได้ ดังนี้

๓.๑ ผู้นำชุมชน หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าครอบครัว ผู้เป็นข้าราชการ ผู้มีความรู้ในชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ชาวบ้าน แนะนำ ให้ความรู้ และเป็นพี่ที่ปรึกษาที่ดีกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดีในการทำบุญกฐิน

๓.๒ ด้านปัจจัยให้การช่วยเหลือเอื้อเพื่อเผยแผ่ ส่งเสริมปัจจัยในการทำบุญตามประเพณีนิยมและประเพณีการทำบุญพิเศษ

๓.๓ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ชุมชนรับทราบข้อมูลสม่ำเสมอ ควรแนะนำเยาวชนในการร่วมทำบุญทุกครั้งเพื่อเยาวชนจะได้สืบทอดต่อกันไปยังลูกหลาน^๔

^๔นางเพชรินทร์ คลังตระกูล, “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของวัดในปลูกฝังคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชนโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร มีข้อเสนอแนะที่มาจากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) หน่วยงานราชการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนวัดและพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน

๒) หน่วยงานราชการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดอบรมถวายความรู้ให้แก่พระสงฆ์เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรมแก่เยาวชน เพื่อให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่อย่างถูกต้อง

๓) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องประเพณีวัฒนธรรม ควรที่จะจัดสรรงบประมาณเพื่อที่จะใช้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมให้มากขึ้น

๔) คณะสงฆ์ควรจัดสื่อ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณค่าประเพณีและวัฒนธรรม ออกเผยแผ่สู่พุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะเยาวชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) หน่วยงานราชการ ควรประสานงานกับทางวัดเพื่อดำเนินการประสานงานกับชุมชนในวัด โรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรม ให้เป็นไปในทางเดียวกัน

๒) รัฐบาล ควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และหน่วยงานราชการควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการสืบสานประเพณีวัฒนธรรม

๓) ควรติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้รับเร่งดำเนิน การอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๔) ศึกษาวิธีการในการผลิตสื่อเกี่ยวกับเรื่องการปลูกฝังคุณค่าประเพณีวัฒนธรรม ให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนเห็นความสำคัญของประเพณีวัฒนธรรม มากยิ่งขึ้น

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนกลุ่มประชากรในการทำวิจัยเป็นกลุ่มประชากรในโรงเรียนอื่น เพื่อให้เกิดความหลากหลายในข้อมูล

๒) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการปลูกฝังคุณค่าประเพณีและวัฒนธรรม ในด้านต่างๆ ให้ครอบคลุม

๓) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัญหาเชิงลึกด้วยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำ ไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง